

Kommissorium – styrkelse af og omlægning til tidlig forebyggende indsats i Frederikssund Kommune

Med budgetaftalen for 2022 har Byrådet prioriteret at styrke den tidlige forebyggende indsats i Frederikssund Kommune. Første skridt i processen vil være formuleringen af en fælles strategi for området, hvilket sker i 2022. Herefter arbejdes med iværksættelse af prøvehandling og konkrete initiativer, samt en omfattende kulturudviklingsproces i forhold til oparbejdelsen af et fælles "mindset" på tværs af fagligheder. Erfaringer fra andre kommuners arbejde med omlægning til tidligere, forebyggende indsats er, at dette arbejde vil strække sig over flere år, og der lægges med kommissoriet derfor op til, at dette sker i Frederikssund Kommune i perioden 2023 – 2027.

Derfor arbejde med tidlig forebyggende indsats

En tidligere forebyggende indsats for børn og unge, der befinder sig i socialt udsatte positioner, eller er i risiko for at komme det, er vigtig - både for barnet og dets familie, fagligt og økonomisk. Vi ved, at jo tidligere der reageres på begyndende problemstillinger, jo bedre er mulighederne for at ændre en potentielt uheldig udvikling, og dermed også for at bidrage til et godt liv for den enkelte. En tidlig og forebyggende indsats kan dermed have stor betydning for børn og unges muligheder, både i barndommen og senere i voksenlivet.

I august 2021 vedtog Byrådet i Frederikssund Kommune en Børne- og Ungepolitik for perioden 2021 – 2024. Med politikken har Byrådet udstukket en klar fælles retning for det samlede Børne- og Ungeområde i Frederikssund, og med en fælles målsætning om, at Frederikssund skal være et godt sted at vokse op, og at vi som kommune skal arbejde for, at alle børn og unge får den nødvendige opbakning til at udvikle sig socialt, personligt og fagligt og til at blive selvstændige individer. En væsentlig del af realiseringen af Børne- og Ungepolitikken er at styrke det tidlige og forebyggende arbejde. Derfor prioriterede Byrådet, med budgetaftalen for 2022, tidlig forebyggende indsats som et særligt indsatsområde, herunder formuleringen af en strategi for området.

I Frederikssund Kommune arbejdes der allerede både tidligt og forebyggende i hverdagens praksis, og gennem konkrete tiltag, herunder f.eks. drøftelse af udfordringer og bekymringer omkring enkelte børn og børnegrupper på tværs af fagligheder i såkaldte "Tværsteam", Tidlig Tværprofessionel Indsats (TTI) på 0-6-års området og med fokus på iværksættelse af tværfaglige indsatser i forhold til konkrete behov, udvidelse af forebyggelseskonsulenternes funktion til også at omfatte indskolingen og dagtilbudsområdet, etableringen af fritidspas i Frederikssund mv. Fælles for det tidlige forebyggende arbejde er dog, at det, som oftest, foregår på de enkelte fagområder, og dermed ikke i et helhedsorienteret perspektiv og indenfor en fælles strategisk ramme. Der er derfor behov for at styrke den nuværende praksis og omlægge til en mere tidlig forebyggende indsats.

En række danske kommuner har, gennem de senere år, arbejdet målrettet med at styrke og omlægge eksisterende praksis til tidligere og forebyggende indsatser. Både Socialstyrelsen og Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (VIVE) har samlet op på erfaringerne med styrkelse og omlægning til tidligere forebyggende indsatser i disse kommuner¹. Samlet viser erfaringerne, at omlægningen er en kompleks opgave der tager tid, og at det mest afgørende er, at organisatoriske "siloer" nedbrydes til fordel for et tæt samarbejde, og systematisk koordinering, på tværs af alle aktører på almenområdet, det specialiserede børneområde, fritidsområdet og sundhedsområdet.

For at komme i mål hermed er det en forudsætning, at der formuleres en fælles strategi på tværs af de involverede fagområder, og at det prioriteres at arbejde organisatorisk med udviklingen af fælles mindset på tværs af fagområder. Derudover viser erfaringerne, at det er afgørende, at der er politisk fokus på og opbakning til omlægningen. Og at en tydelig og samstemt ledelse, på tværs af fagområderne, er en forudsætning for, at ambitionen om en tidlig forebyggende indsats bliver omsat til ny fælles praksis og at

¹ Jf. Socialstyrelsen: "Strategisk ramme og Faglig retning" og VIVE: "Kommunernes omlægning til en tidligere forebyggende indsats på børn- og ungeområdet".

økonomiske investeringer realiseres – alt sammen for at sikre den ønskede effekt for børn og unges opvækst og udvikling.

Erfaringerne viser også, at det er effektivt at omlægge til en tidligere og forebyggende indsats. Flere kommuner opsporer flere børn og unge i mistrivsel, på et tidligere tidspunkt i problemudviklingen – inden en nødvendig indsats bliver både vanskeligere og mere indgribende. Børnene/de unge og deres familier oplever generelt en mere koordineret og helhedsorienteret indsats fra kommunens side, og det styrkede tværgående samarbejde synes at have en positiv indflydelse på medarbejdernes trivsel og deres evne til at udvikle initiativer og finde nye løsninger.

Med afsæt i Frederikssund Kommunes Børne- og Ungepolitik, den politiske prioritering med budgetaftalen for 2022, allerede eksisterende praksisser og tiltag i Frederikssund Kommune, og ovenstående erfaringer fra andre kommuner m.fl., iværksættes processen med at styrke og omlægge til tidlig forebyggende indsats i Frederikssund Kommune. De overordnede ambitioner for den samlede proces er:

- At etablere en fælles strategisk ramme for tidlig forebyggende indsats på tværs af almenområdet, det specialiserede børneområde, fritidsområdet og sundhedsområdet
- At sikre helhedsorienterede og koordinerede indsatser for børn og unge, der befinder sig i udsatte positioner, eller er i risiko for at komme det
- At sikre, at vi tidligt sætter ind med relevante initiativer, og før problemer vokser sig store
- At styrke det tværgående samarbejde og det fælles faglige mindset omkring tidlig forebyggende indsats
- At sikre, at der er opgaveklarhed i forbindelse med tidlig forebyggende indsats, og at de nødvendige metoder, kompetencer og handlemuligheder er tilstede

Sådan gribes opgaven an

Første milepæl i arbejdet med tidlig forebyggende indsats er formuleringen af en fælles strategi for området og den forestående udvikling. Med strategien skal det tydeliggøres hvad Frederikssund Kommune vil opnå med den tidlige forebyggende indsats, hvad den fælles ramme er for indsatsen, og hvor der særligt skal skabes forandringer. En væsentlig del af strategiarbejdet vil dels omfatte en kortlægning af eksisterende indsatser, i Frederikssund Kommune, og potentialerne i at styrke disse i det videre arbejde, dels identificering af behov for nye indsatser. I denne proces inddrages relevante erfaringer fra andre kommuner, Socialstyrelsen, VIVE mv. Udkast til strategien forventes forelagt det politiske niveau til godkendelse i ultimo 2022/primus 2023.

I forlængelse af strategiarbejdet iværksættes prøvehandling på tværs af fagområder, konkrete arbejdsgange etableres, nye metoder afprøves mv. Derudover arbejdes med en samlet kulturforandringsproces på tværs af fagområder og med henblik på at skabe et fælles fagligt mindset i forhold til tidlig forebyggende indsats – og grundlæggende i forhold til at være opmærksom og sætte tidligt ind.

Vi ved, at ejerskab, opbakning og fokus er afgørende for at komme i mål med omlægningen til en tidlig forebyggende indsats. Omlægningen kan ikke klares fra et enkelt skrivebord, men forudsætter en løbende involvering af, og dialog mellem politikere, ledere og medarbejdere – samt et stærkt blik for involvering af børnene/de unge, forældre, netværk, frivillige og civilsamfundet. Det er tilsvarende afgørende at viden, erfaringer og hverdagens praksis bringes i spil.

Med det afsæt vil der blive lagt særligt vægt på følgende i den samlede periode, og på tværs af de forskellige opgaver:

- Løbende politiske drøftelse af fremdriften i indsatsen, herunder gennem temadrøftelser om tidlig forebyggende indsats i forbindelse med strategiprocesen og halvårlige afrapporteringer i forhold til udviklingsplanen
- En bred involvering af ledere og medarbejders erfaringer, viden og perspektiver i den samlede proces, herunder i strategiarbejdet, i udviklingen af konkrete indsatser, i de enkelte prøvehandling mm., og konkret gennem deltagelse i workshops, arbejdsgrupper mv.
- Et særskilt blik for, hvordan børnene/de unge, forældre, netværk og civilsamfundet kan involveres i den løbende udviklingsproces og samlet være en aktiv part i den tidlige forebyggende indsats
- Afprøvning af løsninger og ideer på afgrænsede områder, i kortere tidsintervaller. Dette fordi der samlet er tale om et langt træk, som tager tid, og hvor der undervejs er behov for at holde momentum og arbejde med etableringen af konkrete praksisser mv.

- Løbende læringsloops hvor strategien og målsætningerne genbesøges og med fokus på, om vi er på rette vej
- Løbende erfaringsopsamling og evaluering af de enkelte indsatser bl.a. med henblik, hvilke prøvehandlinger der skal skaleres op og udbredes bredere

Hvordan organiseres indsatsen

Processen med omlægning til tidlig forebyggende indsats er politisk forankret i Børn, familier og forebyggelse, og med en løbende involvering af hhv. Skole, SFO og klub, og Unge, fritid og idræt. De tre udvalg involveres i strategiprocesen gennem deltagelse i tre temadrøftelser (forventeligt i juni og oktober 2022, samt januar 2023), og ved halvårlige afrapporteringer på fremdriften.

Derudover organiseres processen administrativt med en styregruppe, en projektleder, en arbejdsgruppe og en følgegruppe:

- *Styregruppen* nedsættes på tværs af de involverede fagområder og med deltagelse af direktøren for Opvækst, Uddannelse og Kultur og relevante chefer og ledere, og har til opgave at sikre den politiske involvering i processen, træffe løbende beslutninger i processen, sikre klarhed og mandat for arbejdsgruppen mv.
- *Projektledelsen* forankres i Center for Familie og Rådgivning, men skal agere på tværs af organisationen og fagområder, herunder særligt Center for Børn og Skole. Projektlederen skal lede projektet, herunder servicere styregruppen og lede arbejdsgruppen, udarbejde beslutningsoplæg, planlægge processer, sikre løbende involvering af relevante aktører mv.
- *Arbejdsgruppen* nedsættes på tværs af de involverede fagområder og med deltagelse af hhv. udviklingskonsulenter og fagpersoner, og har til opgave at drive den samlede proces, herunder strategiprocesen, udvikling af initiativer og prøvehandlinger, gennemføre involverende processer mv.
- *Følgegruppen* sammensættes på tværs af de involverede fagområder og med deltagelse af ledere og medarbejdere. Følgegruppen har til opgave løbende at kvalificere det arbejde der laves, f.eks. kortlægningen af nuværende praksis, i strategiprocesen, i ideudviklingen omkring initiativer og prøvehandlinger mv.

Udover ovenstående organisering vil der, som tidligere skrevet, blive lagt stor vægt på involvering af organisationens ledere og medarbejdere i processen, samt det omkringliggende samfund i form af børn, unge, familier, frivillige mv. Derudover vil MED-organisationen også være en vigtig aktør, der involveres løbende.

Hvordan ser projektøkonomien ud

Der er, med budgetaftalen 2022, afsat 600.000 kr. til arbejdet. Heraf anvendes halvdelen til aflønning af projektlederen og den anden halvdel til gennemførelse af konkrete handlinger mm.